NIILO JÄÄSKINEN
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2012. január 26.[1]

C-90/11. és C-91/11. sz. egyesített ügyek

Alfred Strigl
kontra
Deutsches Patent- und Markenamt
és
Securvita - Gesellschaft zur Entwicklung alternativer Versicherungskonzepte mbH
kontra
Öko-Invest Verlagsgesellschaft mbH

(A Bundespatentgericht [Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek)

„Védjegyek — 2008/95/EK irányelv — A 3. cikk (1) bekezdésének b) és c) pontjában foglalt kizáró, illetve törlési okok — 207/2009/EK rendelet — A 7. cikk (1) bekezdésének b) és c) pontjában foglalt feltétlen kizáró okok — Egy leíró jellegű szószerkezetből és az ezen szószerkezetet alkotó szavak kezdőbetűivel megegyező, önmagában véve nem leíró jellegű betűsorból álló szóvédjegy — Leíró jelleg — Megkülönböztető képesség — Értékelési szempontok — A rendelkezésre állás követelménye — A védjegy megkülönböztető funkciója”

I – Bevezetés

1. A jelen indítvány tárgyát képező, a Bundespatentgericht (szövetségi szabadalmi bíróság, Németország) által előterjesztett két előzetes döntéshozatal iránti kérelem a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv[2] 3. cikke (1) bekezdése b) és c) pontjának értelmezésére vonatkozik.

2. A vitatott szóvédjegyek több alkotóelemből állnak az alapügyekben. Mindkét védjegy – a jelen esetben a Multi Markets Fund MMF és az NAI – Der Natur-Aktien-Index is – olyan leíró jellegű szószerkezetből áll, amelyet az egyik esetben az említett szószerkezetet alkotó szavak kezdőbetűivel megegyező, önmagában nem leíró jellegű betűsor (rövidítés) előz meg, a másik esetben pedig követ.

3. Ezen ügyekben arra kérték a Bíróságot, hogy egészítse ki ítélkezési gyakorlatát a védjegyek területén, konkrétabban határozza meg a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontjában felsorolt két kizáró, illetve törlési ok hatályát, amelyek közül az első a megkülönböztető képesség hiányán, a második pedig a kizárólag olyan jelekből vagy adatokból álló összetételen alapul, amelyeket a forgalomban a védjegy által érintett áruk vagy szolgáltatások jellemzője feltüntetésére használhatnak.

4. E területen továbbra is kérdéseket vet fel egyfelől a védjegybejelentő vagy -jogosult érdekeinek védelme, másfelől a közérdekek figyelembevételének szükségessége közötti egyensúly megteremtése. Az említett közérdekek közé tartozik többek között az, hogy a leíró jellegű megjelölések rendelkezésre állását ne korlátozzák szükségtelenül (a rendelkezésre állás követelménye), és lehetővé tegyék a szóban

1 — Eredeti nyelv: francia.
2 — HL L 299., 25. o.

forgó áru vagy szolgáltatás fogyasztója, illetve végső felhasználója számára, hogy ez utóbbit megkülönböztesse a máshonnan származó egyéb áruktól és szolgáltatásoktól (megkülönböztető funkció). A Bundespatentgericht által előterjesztett kérdések lényegében a védjegyjogot szabályozó érdekek e két csoportja között fennálló kapcsolat megjelöléséhez releváns elemek meghatározására irányulnak.

II – Jogi háttér

A – *Az uniós jog*

5. A 2008/95 irányelv a „Kizáró, illetve törlési okok” című 3. cikke (1) bekezdésében [3] így rendelkezik:

„A megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, illetve a védjegy törlésének van helye, ha a megjelölés

[…]

b) nem alkalmas a megkülönböztetésre;

c) kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket a forgalomban az áru vagy a szolgáltatás fajtája, minősége, mennyisége, rendeltetése, értéke, földrajzi származása, előállítási vagy teljesítési ideje, illetve egyéb jellemzője feltüntetésére használhatnak;

[…]”

B – *A nemzeti jog*

6. A 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdése b) és c) pontjának rendelkezései lényegében megegyeznek a védjegyek oltalmáról szóló törvény (Gesetz über den Schutz von Marken und sonstigen Kennzeichen, a továbbiakban: MarkenG) 8. §-a (2) bekezdésének 1. és 2. pontjával. E rendelkezések előírják:

„(2) A megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, ha a megjelölés

1. az érintett áruk vagy szolgáltatások tekintetében nem alkalmas a megkülönböztetésre;

2. kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket a forgalomban az áru vagy a szolgáltatás fajtája, minősége, mennyisége, rendeltetése, értéke, földrajzi származása, előállítási vagy teljesítési ideje, illetve egyéb jellemzője feltüntetésére használhatnak; […]”

III – Az alapeljárások, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések és a Bíróság előtti eljárás

A – *A Strigl-ügy (C-90/11)*

7. A. Strigl a Multi Markets Fund MMF szóvédjegy lajstromozása iránti kérelmet nyújtott be 2008-ban a Deutsches Patent- und Markenamthoz (német szabadalmi és védjegyhivatal) a védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások nemzetközi osztályozására vonatkozó, felülvizsgált és módosított, 1957. június 15-i Nizzai Megállapodás (a továbbiakban: Nizzai Megállapodás) szerinti 36. osztályba tartozó szolgáltatások tekintetében.

3 — E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdése b) és c) pontja rendelkezéseinek szövege megegyezik a közösségi védjegyről szóló, 2009. február 26-i 207/2009/EK tanácsi irányelv (HL L 78., 1. o.) 7. cikke (1) bekezdése b) és c) pontjának szövegével.

8. E szolgáltatások a következő leírásnak felelnek meg: „biztosítások (biztosítási tanácsadás, biztosítások értékesítése és biztosítási ügynöki tevékenység); biztosítási tanácsadás; bankügyletek (bankok és hitelintézetek által nyújtott szolgáltatások, pénzügyi tanácsadás, befektetések, vagyonkezelés, pénzügyletek); ingatlanügyletek (ingatlan- és házkezelés, ingatlanügynökségek); pénzügyi és vagyonkezelési tanácsadás.

9. A 2008. május 23-án és szeptember 11-én hozott két határozatával a Deutsches Patent- und Markenamt a MarkenG 8. §-a (2) bekezdésének 1. és 2. pontja alapján elutasította a lajstromozás iránti kérelmet. E tekintetben lényegében úgy ítélte meg, hogy a „Multi Markets Fund” kifejezés olyan alapot jelöl, amely számos különböző piacon végez befektetéseket. Úgy ítélte meg továbbá, hogy könnyen elképzelhető, hogy a vásárlóközönség az „MMF” betűsort a megjelölés első három szóelemének nyilvánvaló rövidítéseként érti amiatt, hogy ez a rövidítés közvetlenül követi ezt a három elemet és megismétli azok kezdőbetűit.

10. A Deutsches Patent- und Markenamt ebből azt a következtetést vonta le, hogy a megjelölés összességében nem haladja meg az azt alkotó elemek összességét. Elismerve azt, hogy önmagában vizsgálva lehetne más értelmet adni az „MMF” betűsornak, mindazonáltal úgy ítélte meg, hogy e lehetőség nyilvánvalóan csökken a védjegy többi elemének és azon szolgáltatásoknak a figyelembevételét követően, amelyek tekintetében a megjelölés lajstromozását kérték.

11. A. Strigl keresetet nyújtott be a Bundespatentgerichthez a Deutsches Patent- und Markenamt e szóvédjegy lajstromozását megtagadó határozatainak a hatályon kívül helyezése iránt. Úgy ítélte meg, hogy e védjegy számos jelentéssel rendelkezik. Az, hogy az „MMF” alkotóelem egy egész sor rövidítésnek felelhet meg, véleménye szerint elegendő azon állítás elutasításához, miszerint e megjelölés leíró jelleggel használható.

12. Mivel a Bundespatentgericht úgy ítélte meg, hogy az említett jogvita kimenetele a 2008/95 irányelv értelmezésétől függ, úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Alkalmazni kell-e [a 2008/95] irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) és/vagy c) pontjában szereplő kizáró okokat olyan szómegjelölésre is, amely egy leíró jellegű szószerkezet és egy nem leíró jellegű betűsor összetételéből áll, ha a közönség azért érzékeli a betűsort a leíró jellegű szavak rövidítéseként, mert azok kezdőbetűit tükrözi, és a védjegy összességében tekintve ezáltal egymást kölcsönösen magyarázó, leíró jellegű adatokból, illetve rövidítésekből álló összetételként értelmezhető?”

B – *A Securvita-ügy (C-91/11)*

13. Az NAI – Der Natur-Aktien-Index szóvédjegyet 2001-ben lajstromozta a Deutsches Patent- und Markenamt a Securvita Gesellschaft zur Entwicklung alternativer Versicherungskonzepte mbH (a továbbiakban: Securvita) javára a Nizzai Megállapodás 36. osztályába tartozó következő szolgáltatások tekintetében: „biztosítások; bankügyletek; pénzügyletek; ingatlanügyletek”.

14. 2007-ban az Öko Invest Verlagsgesellschaft mbH (a továbbiakban: Öko-Invest) arra hivatkozva kérte az említett védjegy törlését, hogy az „NAI” betűsort a pénzügyi ágazatban a „Natur-Aktien-Index” szószerkezet rövidítéseként használják. Keresetének alátámasztása érdekében az Öko Invest azt állítja, hogy amennyiben e szószerkezet – amely közvetlenül az „NAI” betűsor után szerepel – leíró jellegű megjelölést alkot, a szószerkezet egyszerű rövidítéseként érzékelt betűsor maga is csupán leíró jellegű adatnak tekinthető.

15. 2008. május 28-i határozatával a Deutsches Patent- und Markenamt helyt adott az Öko-Invest kérelmének, és törölte az említett védjegyet, úgy ítélve meg, hogy a MarkenG 8. §-a (2) bekezdésének 1. pontjában szereplő kizáró okba ütközik e védjegy. Álláspontja szerint a védjegy – összességében tekintve – tisztán leíró jellegű adatok összetételére korlátozódik, amelyet egy rövidítés, nevezetesen az „NAI” betűsor előz meg, amelyet a vásárlóközönség ekként érzékel.

16. A Bundespatentgericht előtt e határozattal szemben indított keresetének alátámasztása érdekében a Securvita azzal érvelt, hogy egyetlen kizáró okba sem ütközhet e védjegy. Konkrétan arra hivatkozott, hogy a Belső Piaci Harmonizációs Hivatal (védjegyek és formatervezési minták) (OHIM) az R 1630/2008-4. sz. ügyben 2009. október 15-én hozott határozatában helyt adott az NAI – Der Natur-Aktien-Index közösségi védjegy bejelentésének, úgy ítélve meg, hogy e védjegy megkülönböztető képességgel, és nem leíró jelleggel bíró megjelölés. [4]

17. E körülmények között a Bundespatentgericht úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Alkalmazni kell-e [a 2008/95] irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) és/vagy c) pontjában szereplő kizáró okokat olyan szómegjelölésre is, amely egy – önmagában vizsgálva – nem leíró jellegű betűsor és egy leíró jellegű szószerkezet összetételéből áll, ha a közönség azért érzékeli a betűsort a leíró jellegű szavak rövidítéseként, mert azok kezdőbetűit tükrözi, és a védjegy összességében tekintve ezáltal egymást kölcsönösen magyarázó, leíró jellegű adatokból, illetve rövidítésekből álló összetételként értelmezhető?”

18. A Bundespatentgericht által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmeket a Bíróság Hivatala 2011. február 25-én vette nyilvántartásba.

19. A Bíróság elnöke az eljárás lefolytatása és az ítélethozatal céljából 2011. május 26-i végzésében egyesítette a C-90/11. és C-91/11. sz. ügyeket.

20. Írásbeli észrevételeket az alapeljárásban résztvevő egyik fél, a Securvita, az olasz és a lengyel kormány, valamint az Európai Bizottság nyújtott be. Egyik fél sem kérte tárgyalás tartását.

IV – Elemzés

A – *Általános észrevételek*

1. Előzetes megjegyzések

21. Legelőször is meg kell jegyezni, hogy a 2008/95 irányelv rendelkezései hasonlóak a 207/2009 rendelet rendelkezéseihez. Amint azt korábban megjegyeztem, a jelen esetben a 2008/95 irányelvben szereplő kizáró, illetve törlési okok, amelyek értelmezését a kérdést előterjesztő bíróság kérte, megegyeznek az említett rendelet 7. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontjában szereplő feltétlen kizáró okokkal. Ezen azonosság folytán a következőkben a Bíróságnak a 207/2009 rendelet 7. cikke (1) bekezdése b) és c) pontjának rendelkezésével kapcsolatos ítélkezési gyakorlatra is hivatkozni fogok. [5]

22. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre adandó választ illetően nem szükséges különbséget tenni a két alapügyben előterjesztett kérdés között, mivel a nemzeti bíróság által felvetett jogkérdés lényegében ugyanaz. Köszönhetően annak, hogy a kérdés első részébe a nemzeti bíróság

4 — Egyébként a Securvita társaság kérelmet nyújtott be az OHIM-hoz (az „NAI” rövidítést nem tartalmazó) „Natur-Aktien-Index” megjelölés közösségi védjegyként történő lajstromozása iránt. Az elbíráló 2007. február 14-én megtagadta az említett védjegy lajstromozását. Az e határozattal szemben benyújtott fellebbezést az OHIM negyedik fellebbezési tanácsa az R 525/2007-4. sz. ügyben 2008. május 26-án hozott határozatában elutasította. Az e határozattal szemben benyújtott keresetet az Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága pedig a T-285/08. sz., Securvita kontra OHIM (Natur-Aktien-Index) ügyben 2009. június 30-án hozott végzésében (EBHT 2009., II-2171. o.) nyilvánvalóan elfogadhatatlannak nyilvánította.

5 — Mindazonáltal rá kell mutatni, hogy a szóban forgó ítélkezési gyakorlat zömében a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i első tanácsi irányelvre (HL 1989. L 40., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 92. o.) és a közösségi védjegyről szóló, 1993. december 20-i 40/94/EK módosított tanácsi rendeletre (HL 1994. L 11., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 146. o.) vonatkozik, amelyek helyébe a 2008/95 irányelv és a 207/2009 rendelet lépett.

beszúrta az „önmagában vizsgálva”[6] kifejezést, a Securvita-ügyben előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés pontosabb, habár lényegében hasonló a Strigl-ügyben előterjesztett kérdéshez. Ezért a jelen indítvány céljából a Securvita-ügyben szereplő kérdésből indulok ki.

23. A kérdést előterjesztő bíróság a jelen ügyekben lényegében arra vár választ, hogy hogyan kell a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) és/vagy c) pontjában szereplő kizáró, illetve törlési okok tekintetében értékelni egy leíró jellegű szószerkezetből, valamint egy önmagában véve nem leíró jellegűnek tekinthető, olyan betűsorból álló védjegyet, amely megismétli az e szószerkezetben szereplő szavak kezdőbetűit.

2. A lemondó nyilatkozatokról

24. Tekintetbe véve azt, hogy a vitatott védjegyek leíró jellegű elemekből, valamint önmagukban véve nem leíró jellegű elemekből állnak, párhuzamot kell vonni a 207/2009 rendelet által létrehozott rendszerrel. Az említett rendelet 37. cikkének (2) bekezdése értelmében ugyanis az OHIM a védjegy lajstromozását olyan nyilatkozat megtételéhez kötheti, amelyben a bejelentő kijelenti, hogy a megjelölés adott eleme tekintetében nem igényel védjegyoltalmat (más néven: „disclaimer”), ha a védjegy a megjelölés megkülönböztetésre nem alkalmas olyan elemet tartalmaz, amelynek a megjelölés részeként történő feltüntetése következtében a védjegyoltalom terjedelme bizonytalanná válna (a továbbiakban: lemondó nyilatkozat).[7]

25. Mindazonáltal a 207/2009 rendelet értelmében az OHIM számára biztosított azon lehetőség, hogy a védjegybejelentőtől lemondó nyilatkozatot kérjen, semmiképpen nem vonja maga után azt, hogy ez a nyilatkozat befolyásolja azt a kérdést, hogy a megjelölés lajstromozható-e, vagy sem. Általános szabály szerint csak akkor nem részesülhet védjegyoltalomban az a védjegy, amely több alkotóelemből áll, amelyek közül némelyik leíró jellegű, mások pedig megkülönböztetésre nem alkalmasak, ha e védjegy összességében nem alkalmas a megkülönböztetésre.[8]

26. Bár a védjegyek ütközésekor a lemondó nyilatkozatok befolyásolhatják a védjegyoltalom terjedelmének vizsgálatát, úgy tűnik, hogy az OHIM nem él a 207/2009 rendelet által biztosított e lehetőséggel. Éppen ellenkezőleg, az OHIM azon elvet látszik alkalmazni, miszerint a több elemből álló megjelölések tekintetében nem kérhető csupán az egyik vonatkozásában oltalom.[9]

3. A kizáró, illetve törlési okokat alátámasztó közérdekek

27. A 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontjában foglalt kizáró, illetve törlési okok vizsgálata során kellőképpen figyelembe kell venni az e cikkek által követett célokat és az azokat alátámasztó közérdekeket. Ezért hasznos néhány megjegyzést tenni ezzel kapcsolatban.

28. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a 2008/95 irányelv 3. cikkében foglalt különféle kizáró, illetve törlési okokat, valamint a 207/2009 rendelet 7. cikkében szereplő feltétlen kizáró okokat az ezeket alátámasztó közérdek tükrében kell értelmezni.[10]

6 — A német változatban: „isoliert betrachtet”.

7 — A 2008/95 irányelvben nem szerepel ilyen lemondó nyilatkozatot. Tekintettel azonban arra, hogy az eljárásjogi kérdések nem képezik ez említett irányelvben szereplő harmonizáció tárgyát, a tagállamok nemzeti jogszabályai előírhatnak ilyen jellegzetességet. Nem zárom tehát ki, hogy bizonyos tagállamok jogrendjében a lemondó nyilatkozat léte befolyásolhatja a vitatott védjegyek megítélését.

8 — Lásd: „Study on the Overall Functioning of the European Trade Mark System”, Max Planck Institute for Intellectual Property and Competition Law, München, 2011, letölthető: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/tm/20110308_allensbach-study_en.pdf.

9 — Lásd ebben az értelemben Mengozzi főtanácsnoknak a C-48/09. P. sz., Lego Juris kontra OHIM ügyben 2010. szeptember 14-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-8403. o.) alapjául szolgáló ügyre vonatkozó indítványa 73. pontját.

10 — E tekintetben a 207/2009 rendelet 7. cikkében foglalt kizáró okok értelmezésével kapcsolatban lásd a C-273/05. P. sz., OHIM kontra Celltech ügyben 2007. április 19-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-2883. o.) 74. pontját, valamint a C-37/03. P. sz., BioID kontra OHIM ügyben 2005. szeptember 15-én hozott ítélet (EBHT 2005., I-7975. o.) 59. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot. A 2008/95 irányelv 3. cikkében felsorolt kizáró, illetve törlési okokat illetően lásd a C-265/00. sz. Campina Melkunie ügyben 2004. február 12-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-1699. o.) 34. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

29. Először is, a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontjában szereplő kizáró, illetve törlési okok célkitűzését illetően e rendelkezés célja az arra irányuló közérdek biztosítása, hogy a védjegybejelentéssel érintett áruk vagy szolgáltatások egy vagy több jellemzőjét leíró jeleket vagy adatokat bárki szabadon használhassa. [11]

30. A 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontjában foglalt kizáró, illetve törlési okokat alátámasztó cél tehát bizonyos megjelölések rendelkezésre állásának biztosításához, valamint annak garantálásához fűződő igénnyel írható le, hogy ez utóbbiakat valamennyi gazdasági szereplő szabadon használhassa a szóban forgó ágazatban. [12] Ezen elv, amely a német jogból ered („Freihaltebedürfnis"), lényeges tényezőnek minősül e kizáró, illetve törlési ok értelmezése szempontjából. [13]

31. A rendelkezésre állás e követelményéből az következik, hogy a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontjában foglalt kizáró, illetve törlési okok tehát megakadályozzák, hogy az e követelmény körébe tartozó leíró jellegű jeleket vagy adatokat egyetlen vállalkozás számára tartsák fenn csupán azért, mert védjegyként lajstromozták ezeket. [14] A Bíróság mindazonáltal a német jogtudománnyal szemben kiemelte, hogy a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontjában foglalt kizáró, illetve törlési ok alkalmazása nem függ a konkrét, aktuális vagy tényleges rendelkezésre állás követelményének fennállásától, tehát irreleváns azon versenytársak számának megismerése, amelyeknek a szóban forgó megjelölés használata érdekében áll, vagy érdekében állhat. [15]

32. Másodsorban a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) pontjában foglalt kizáró, illetve törlési okot illetően a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy a releváns közérdek szoros kapcsolatban áll a védjegy alapvető funkciójával, amely mögött nevezetesen az a cél húzódik meg, hogy lehetővé tegye a fogyasztónak vagy a végső felhasználónak, hogy az esetleges összetévesztés nélkül megkülönböztesse a védjeggyel ellátott árukat vagy szolgáltatásokat a máshonnan származó egyéb áruktól vagy szolgáltatásoktól. [16]

33. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések vizsgálata során fontos észben tartani e közérdekeket.

B – *A kizáró, illetve törlési okok értékelése*

1. A védjegy leíró jellege és megkülönböztető képessége közötti kapcsolatról

34. Előzetesen ki kell emelnem, hogy 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontjában szereplő kizáró, illetve törlési okok szorosan összefüggnek egymással. Amennyiben ugyanis a c) pont alapján megállapításra kerül a kizárólagosan leíró jelleg, alkalmazhatóvá válik a fenti cikk b) pontja.

11 — E tekintetben lásd különösen a C-51/10. P. sz., Agencja Wydawnicza Technopol kontra OHIM ügyben 2011. március 10-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-1541. o.) 37. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, a fent hivatkozott Campina Melkunie ügyben hozott ítélet 35. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a C-191/01. P. sz., OHIM kontra Wrigley ügyben 2003. október 23-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-12447. o.) 31. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

12 — A német jogtudomány sajátosságait illetően lásd különösen Frisch, A., *Das Freihaltebedürfnis im Markenrecht*, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden Baden, 2007.

13 — Ruiz-Jarabo Colomer főtanácsnok korábban már részletesen elemezte a rendelkezésre állás követelményének terjedelmét és alapját a német jogban (a C-102/07. sz., adidas és adidas Benelux ügyben 2008. április 10-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-2439. o.] alapjául szolgáló ügyre vonatkozó indítványának 33. és azt követő pontjaiban), így szorítkozhatok néhány, e fogalomnak az uniós jog összefüggései közötti szerepének jobb megértését lehetővé tevő észrevételre.

14 — Lásd ebben az értelemben különösen a C-173/04. P. sz., Deutsche SiSi-Werke kontra OHIM ügyben 2006. január 12-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-551. o.) 62. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, a fent hivatkozott OHIM kontra Celltech ügyben hozott ítélet 75. pontját, valamint a C-108/97. és C-109/97. sz., Windsurfing Chiemsee egyesített ügyekben 1999. május 4-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-2779. o.) 25. pontját.

15 — Lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Agencja Wydawnicza Technopol kontra OHIM ügyben hozott ítélet 39. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

16 — A Bíróság ítélkezési gyakorlatában kifejtette ezt az elméletet, amely különféle módokon utal a védjegy megkülönböztető funkciójára. Lásd különösen a C-323/09. sz., Interflora és Interflora British Unit ügyben 2011. szeptember 22-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-8625. o.) 37–39. pontját; a C-324/09. sz., L'Oréal SA és társai kontra eBay International AG és társai ügyben 2011. július 12-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-6011. o.) 80. pontját; a C-304/06. P. sz., Eurohypo kontra OHIM ügyben 2008. május 8-án hozott ítélet (EBHT 2008., I-3297. o.) 56. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a C-206/01. sz. Arsenal Football Club ügyben 2002. november 12-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-10273. o.) 51. pontját.

Másképpen kifejezve, a szóvédjegy megkülönböztető képességének hiánya a megjelölés leíró jellegéből következik, és nem fordítva. [17]

35. Ezen alaptételre támaszkodva folytatom az elemzésemet. Ezzel kapcsolatban azonban emlékeztetni kell arra, hogy valamely megjelölés megkülönböztetésre alkalmatlan lehet az esetleges leíró jellegétől eltérő okok miatt is, [18] és hogy a megjelölés megkülönböztető képességének hiánya nem alapulhat kizárólag a leíró jellegén, figyelmen kívül hagyva a két kizáró okot alátámasztó különféle közérdekeket. [19]

36. Azt is meg kell jegyezni, hogy – a Bizottság által az írásbeli észrevételeiben előadott érvekkel szemben – különbséget kell tenni a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontjában foglalt különféle kizáró, illetve törlési okok között. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis, habár bizonyos átfedés van az alkalmazási körük között, azonban e kizáró okok egymástól függetlenek, és önálló vizsgálatot igényelnek. [20]

37. Ezzel kapcsolatban egyébként meg kell jegyezni, hogy a Bíróság korábban megállapította, hogy a több szóból, vagy egy szóból és egy számból álló védjegy leíró jellege vizsgálható részenként, az egyes kifejezések tekintetében elkülönítve, azonban mindenképpen értékelni kell az alkotóelemek által alkotott egész védjegyre nézve is. [21]

38. A Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében általános szabály szerint az olyan alkotóelemek puszta kombinációja, amelyek mindegyike leíró jellegű a bejelentésben szereplő áruk vagy szolgáltatások jellemzői tekintetében, vélelmezhetően maga is leíró jellegű az említett jellemzők tekintetében a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében. Ugyanakkor lehetséges, hogy az ilyen kombináció nem leíró jellegű e rendelkezés értelmében, amennyiben az az említett alkotóelemek egyszerű összevonása által keltett benyomástól kellőképpen távoli benyomást kelt. [22]

39. Ezenfelül az, hogy ezek az alkotóelemek külön–külön tekintve nem rendelkeznek megkülönböztető képességgel, nem zárja ki annak lehetőségét, hogy ezen alkotóelemek kombinációja mégis ilyen képességgel bírjon. [23]

40. Az alapügyekben szereplőkhöz hasonló szóvédjegyeket illetően, amelyek olyan betűsorhoz kapcsolódó, leíró jellegű szavakból állnak, amely e szavak kezdőbetűinek felel meg, és amely betűsor önmagában vizsgálva nem leíró jellegűnek tekinthető, az a kérdés merül fel, hogy egy önmagában nem leíró jellegű rövidítésnek egy leíró jellegű szószerkezethez való hozzáfűzése eredményezheti-e azt, hogy ezek a szóelemek összességükben tekintve nem leíró jelleget, hanem az ilyen védjegy lajstromozása céljához szükséges megkülönböztető képességet nyernek.

41. Másképpen megfogalmazva, az alapügyekben azt kell meghatározni, hogy mindig ugyanúgy kell-e megítélni az ugyanolyan árukra és szolgáltatásokra vonatkozó, egy és ugyanazon betűsort, függetlenül attól a kérdéstől, hogy a betűsor önmagában vagy további leíró jellegű alkotóelemekkel együtt szerepel-e a védjegyben.

17 — Lásd Ruiz-Jarabo Colomer főtanácsnoknak a C-104/00., DKV kontra OHIM ügyben 2002. szeptember 19-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-7561. o.) alapjául szolgáló ügyre vonatkozó indítványa 43. pontját.

18 — Lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Agencja Wydawnicza Technopol kontra OHIM ügyben hozott ítélet 46. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

19 — A fent hivatkozott Eurohypo kontra OHIM ügyben hozott ítélet 55–62. pontja.

20 — Lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Eurohypo kontra OHIM ügyben hozott ítélet 54. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

21 — Lásd többek között a C-17/08. P. sz., MPDV Mikrolab kontra OHIM ügyben 2009. február 6-án hozott végzés (EBHT 2009., I-16. o.) 38. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

22 — A fent hivatkozott Campina Melkunie ügyben hozott ítélet 39. és 40. pontja.

23 — Lásd e tekintetben a C-92/10. P. sz., Media-Saturn-Holding kontra OHIM ügyben 2011. január 13-án hozott ítélet 36. pontját, valamint a fent hivatkozott Eurohypo kontra OHIM ügyben hozott ítélet 41. pontját és a fent hivatkozott BioID kontra OHIM ügyben hozott ítélet 29. pontját.

42. Ezzel összefüggésben hasznos megállapítani, hogy a Bíróság szerint az a védjegy, amely a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében áruk vagy szolgáltatások jellegzetességeit írja le, szükségszerűen nem rendelkezik megkülönböztető képességgel ugyanezen áruk vagy szolgáltatások tekintetében.[24] Ezzel kapcsolatban a szóban forgó védjegyek értékelését azok alkotóelemeinek vizsgálatával kell kezdeni, e védjegyek átfogó vizsgálatát megelőzően.

43. Ezekre tekintettel a szóban forgó védjegyek értékelését annak átfogó vizsgálata előtt az ezeket alkotó elemek vizsgálatával szükséges kezdeni.

2. A védjegyeket alkotó elemekről

44. Egyfelől a Strigl-ügyet és a Multi Markets Fund MMF védjegyet illetően a kérdést előterjesztő bíróság lényegében úgy ítéli meg, hogy a „Multi Markets Fund" szószerkezet a védjegybejelentésben szereplő szolgáltatások megjelölésére szolgáló adatot alkot, tudniillik egészen pontosan a különböző piacokon befektetéseket végző alapok keretében nyújtott szolgáltatásokat. Arra hivatkozik továbbá, hogy az érintett vásárlóközönség könnyen megérti a „Multi Markets Fund", szószerkezetet alkotó szavakat, akár azokat külön-külön, akár az általuk alkotott együttest.

45. Önmagában vizsgálva az „MMF" betűsort, a kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy ezt egy olyan betűkombinációnak kell tekinteni, amelynek nem lehet önmagában leíró jelleget tulajdonítani. Mindazonáltal megjegyzi, hogy ez a betűsor közvetlenül a „Multi Markets Fund" szószerkezet után áll, amely alapján arra lehet következtetni, hogy azt az érintett vásárlóközönség az említett szószerkezet rövidítéseként észleli. Ez álláspontja szerint megfelel a szokásosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagfogyasztó természetes és kézenfekvő észlelésének.

46. Másfelől a Securvita-ügyet és az NAI – Der Natur-Aktien-Index védjegyet illetően a „Natur–Aktien-Index" az „ÖkoAktien", az „Umweltaktien" vagy a „grüne Aktien" kifejezésekkel egyenértékű módon jelöli az ökologikus felépítésű vállalkozások részvényeit, és ezáltal az értékpapírok egy meghatározott típusát. A „Natur-Aktie" megjelölés továbbá nagyon széles körben használatos a pénzügyi ágazat különböző termékei jellegzetességeinek leírására. A nemzeti bíróság szerint az érintett vásárlóközönség szempontjából a szószerkezet a védjegy által érintett szolgáltatások jellemzőit írja le a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében.

47. Az „NAI" betűsort illetően, amely egy kötőjellel hozzáfűzve megelőzi a „Der Natur-Aktien-Index" szószerkezetet, a nemzeti bíróság megjegyzi, hogy az nem minősül olyan megszokott és általánosan érthető rövidítésnek, amelyet az érintett vásárlóközönség azon szolgáltatások jellemzőinek megjelöléseként tekinthet, amelyek tekintetében a védjegyet lajstromozták. Következésképpen az „NAI" betűsor önmagában tekintve nem alkalmas tehát arra, hogy a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdése c) pontjának értelmében leírja azon szolgáltatások jellemzőit, amelyek tekintetében a védjegyet lajstromozták.

3. A védjegyek által keltett összbenyomásról

48. Legelőször is megjegyzem, hogy jóllehet az alapügyekben szereplőhöz hasonló betűsorok tekinthetők úgy, mint amelyek önmagukban tekintve megkülönböztető képességgel rendelkeznek a szóban forgó védjegyek által érintett szolgáltatások tekintetében, az érintett vásárlóközönség általi észlelés semmiképp nem elemezhető kizárólag a védjegyet alkotó különféle elemek alapján, hanem főként az általa keltett összbenyomás alapján végezhető el az elemzés.

24 — Lásd különösen a C-363/99. sz., Koninklijke KPN Nederland ügyben 2004. február 12-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-1619. o.) 86. pontját.

49. Márpedig az alapügyekben szóban forgó védjegyek által keltett összbenyomást illetően a kérdést előterjesztő bíróság kiemeli, hogy a szóban forgó három nagybetű, nevezetesen az „MMF” és az „NAI”, megfelel a szóban forgó szószerkezetekben szereplő három szónak, nevezetesen a „Multi Markets Fund” és a „Natur-Aktien-Index” szavaknak. Így a vásárlóközönség könnyen ráismerhet a szószerkezet rövidítésére a betűsorban, amely az egyik esetben megelőzi, a másikban pedig követi azt.

50. Az NAI – Der Natur-Aktien-Index védjegy összetételét illetően továbbá azt is meg kell jegyezni, hogy az „NAI” betűsort kötőjel követi, amely a szószerkezethez fűzi a betűsort. Amint az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kiderül, ez a kötőjel tekinthető úgy, mint amely megerősíti azon összbenyomást, miszerint az utána következő szószerkezet egyszerű rövidítéséről van szó. E tekintetben a nemzeti bíróság megjegyzi, hogy ezt a következtetést nem kérdőjelezi meg az, hogy az „NAI” rövidítés nem tartalmazza az ez után álló szószerkezetben szereplő „Der” határozott névelő kezdőbetűjét, mivel a „Der” névelő olyan járulékos alkotóelem a főnevekhez képest, amelynek kezdőbetűi megismétlődnek a szóban forgó rövidítésben.

51. Ezzel kapcsolatban pusztán mellékesen megjegyzem, hogy az OHIM negyedik fellebbezési tanácsának az NAI – Der Natur-Aktien-Index védjegy közösségi védjegyként történő lajstromozására vonatkozó indokolása kevéssé tűnik meggyőzőnek számomra. Az OHIM szerint az „NAI” betűsor önmagában tekintve nem rendelkezik semmilyen leíró jelentéssel, és a „Der Natur-Aktien-Index” szószerkezethez való hozzáfűzése semmit nem változtat ezen. Úgy ítélte meg, hogy egy ettől eltérő következtetésnek az lenne a következménye, hogy az ilyen betűsor leíró jellegű szóelemek hozzáfűzése révén „utólagosan” egészében nézve leíró jellegűvé válhatna. [25]

52. Természetesen nem kizárt, hogy az ilyen betűsorok önmagukban megkülönböztető képességgel rendelkezzenek, amennyiben alkalmasak arra, hogy önmaguk más rövidítésekre utaljanak, és nem önmagukban a szóban forgó védjegyek által érintett árukat vagy szolgáltatásokat írják le. Mégis ki kívánom emelni, hogy általános szabály szerint az átlagos fogyasztó egészében érzékeli a védjegyet, és nem vizsgálja annak egyes elemeit. [26]

53. Az OHIM határozatában kifejtett álláspont ugyanis tévesen értelmezi az összbenyomást, amelyet – amint a fentiekben arra rámutattam – figyelembe kell venni a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontjában felsorolt kizáró, illetve törlési okok értékelése során. A szóban forgó árukat és szolgáltatásokat leíró szószerkezetből, valamint az említett szószerkezetet alkotó szavak kezdőbetűivel megegyező betűsorból álló védjegyek által keltett összbenyomást figyelembe véve, ez utóbbi alkotóelem tűnik e védjegyek domináns elemének. Álláspontom szerint a szóban forgó szószerkezetben szereplő három szó kezdőbetűivel megegyező betűsor nem alkalmas arra, hogy a védjegyet alkotó elemek egyszerű összevonása által kiváltott benyomástól kellőképpen távoli benyomást keltsen.

54. Hozzáfűzöm, hogy az a betűsor, amelyet az érintett vásárlóközönség az e mellett szereplő szószerkezet rövidítéseként észlel, még akkor sem haladhatja meg az egészében tekintett védjegy valamennyi elemének összességét, ha ez a betűsor tekinthető úgy, mint amely önmagában is megkülönböztető képességgel rendelkezik. A védjegy valamely elemének, nevezetesen a betűsornak a leíró jellege tehát az összességében tekintett védjegyből ered. Így például a Two for tea – 24T képzeletbeli szóvédjegy által keltett összbenyomás különbözik a 24T által keltett összbenyomástól.

25 — Lásd különösen az OHIM negyedik fellebbezési tanácsának a fent hivatkozott R 1630/2008-4. sz. ügyben 2009. október 15-én hozott határozatának 12. és 16. pontját.

26 — Az összetéveszthetőség értékelésével kapcsolatban lásd különösen a C-254/09. P. sz., Calvin Klein Trademark Trust kontra OHIM ügyben 2010. szeptember 2-án hozott ítélet (EBHT 2010., I-7989. o.) 45. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

55. Hangsúlyozom, hogy a védjegy jelentését átfogóan kell meghatározni. Egy olyan védjegy esetén, amelynek elemei szorosan kapcsolódnak egymáshoz, és amelynek két eleme kölcsönösen magyarázza egymást, a védjegy átfogó értékelése alapján más következtetésre juthatunk, mint amelyre akkor jutnánk, ha ezen egyes elemeket külön-külön vizsgálnánk.

56. Ezért az alapügyekben szereplőhöz hasonló védjegyek átfogó értékelésére támaszkodva úgy ítélem meg, hogy a vásárlóközönség – az egymást kölcsönösen magyarázó különböző elemek egymás mellé rendelése miatt – csupán a szószerkezetből fakadó leíró tartalmat tulajdonít az e szószerkezethez kapcsolt, önmagában nem leíró jellegű rövidítésnek. Ebből következik, hogy a szószerkezetet alkotó szavak kezdőbetűit megismétlő betűsor a szószerkezethez viszonyítva mindössze járulékos pozíciót foglal el, amiből azt a következtetést vonom le, hogy az e betűsorból álló elem elhanyagolható az e védjegy által keltett összbenyomás tekintetében.[27] A leíró jelleggel bíró szószerkezet ezáltal leíró jelleggel ruházza fel az összességében tekintett védjegyet.

57. E következtetéstől függetlenül hátra van még a kérdést előterjesztő bíróság azon kérdésének megválaszolása, amely a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontjában foglalt kizáró, illetve törlési okoknak az alapügyekben szereplőhöz hasonló védjegyek tekintetében történő alkalmazási körével kapcsolatos.

4. A 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontjában foglalt kizáró, illetve törlési okok közötti választásról

58. Azon különbséget illetően, amelyet az alapügyekben szereplőhöz hasonló védjegyek esetén a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontja között kell tenni, nem csupán a szóban forgó védjegyek leíró jellegét kell figyelembe venni, amelyet az általuk keltett összbenyomás alapján kell megállapítani, hanem az egyes kizáró, illetve törlési okokat alátámasztó közérdekeket is. Még egyszer hangsúlyozni kell tehát egyrészt a bizonyos megjelölések rendelkezésre állásával összefüggő követelményt, másrészt pedig a védjegy megkülönböztető funkcióját, amelynek lehetővé kell tennie a védjegyekkel ellátott áruknak és szolgáltatásoknak a máshonnan származó egyéb áruktól vagy szolgáltatásoktól való megkülönböztetését.

59. Ebből a szempontból ellentétes lenne a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontjában kimondott kizáró, illetve törlési okok céljával, ha elfogadható lenne a kizárólag leíró jellegű jelekből vagy adatokból álló védjegy lajstromozása, amelyek rendelkezésre állását továbbra is biztosítani kell mindenki számára.

60. A szabad használat ezen elve teljes körű megvalósításának biztosítása érdekében a Bíróság ugyanis kifejtette, hogy nem szükséges, hogy a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontjában említett védjegyet alkotó jeleket vagy adatokat a bejelentés időpontjában ténylegesen használják a bejelentésben szereplő áruk vagy szolgáltatások leírására, illetve azok egyik jellemzője feltüntetésére. Elegendő ugyanis, ha a jelek vagy adatok használhatók e célra.[28] Ebből következik, hogy az említett irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja alapján valamely szómegjelölés lajstromozása akkor is megtagadható, ha legalább egy lehetséges jelentése leírja az érintett áruk vagy szolgáltatások valamely jellemzőjét.[29]

27 — Analógia útján lásd a fent hivatkozott Calvin Klein Trademark Trust kontra OHIM ügyben hozott ítélet 57. pontját.

28 — Lásd különösen a fent hivatkozott Agencja Wydawnicza Technopol kontra OHIM ügyben hozott ítélet 38. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

29 — Lásd különösen a C-80/09. P. sz., Mergel és társai kontra OHIM ügyben 2010. február 5-én hozott végzés (EBHT 2010., I-17. o.) 37. pontját és az ott hivatkozott gyakorlatot.

61. A 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdése c) pontjának szövege azonban a kizárólag leíró jellegű jelekből és adatokból álló védjegyekre vonatkozik. Márpedig az alapügyekben a vitatott védjegyek egyfelől leíró jellegű elemekből (a szószerkezetek), és másfelől önmagukban nem leíró jellegű elemekből (a betűsorok) állnak. Amint azt korábban megjegyeztem, ebben az esetben az önmagában nem leíró jellegű betűsor leíró jellege a védjegy átfogó értékeléséből ered. Konkrétabban, az említett betűsorok leíró jellege a szószerkezetben szereplő azon szavakból fakad, amelynek kezdőbetűi a szóban forgó betűsort alkotják.

62. Márpedig semmilyen igény nem fűződik sem az ilyen, önmagukban tekintett betűsorok, sem pedig az összességében tekintett védjegy rendelkezésre állásának biztosításához, mivel – habár ez utóbbinak leíró jelentése van – nem kizárólag ilyen jelekből vagy adatokból áll. Az alapügyekben szereplő védjegyek vizsgálata céljából ezért a 2008/95 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének b) pontjában foglalt megkülönböztető képesség kritériumát kell alkalmazni.

63. Az ilyen összetételnek a fenti cikk b) pontja szerinti megkülönböztető képességére vonatkozó vizsgálatot illetően a nemzeti bíróságnak kell megvizsgálnia, hogy a vitatott védjegyek összességükben tekintve tudják-e biztosítani a védjegy alapvető funkcióját, amely az e védjeggyel ellátott áruknak vagy szolgáltatásoknak a máshonnan származó egyéb áruktól vagy szolgáltatásoktól való megkülönböztetéséből áll. A jelenlegi kérdés az, hogy a leíró jellegű elemek, és az önmagában nem, azonban a szóban forgó védjeggyel összefüggésben tekintve leíró jellegű elem összetétele kellőképpen távoli benyomást képes-e kelteni a fenti elemek egyszerű összevonása által keltett benyomástól.[30]

64. Következésképpen egy leíró jellegű szószerkezetből és e szószerkezetben szereplő szavak kezdőbetűivel megegyező betűsor összetételéből álló védjegy összességében történő értékelését illetően úgy ítélem meg, hogy e sajátos helyzetben az önmagában nem leíró jellegű betűsor leíró jelleget nyer. Mindazonáltal, amennyiben az ilyen alkotóelemekből álló védjegy nem kizárólag a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja szerinti leíró jellegű jelekből és adatokból áll, a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) pontját kell alkalmazni az ilyen típusú védjegy lajstromozhatóságának megítélése céljából.

V – Végkövetkeztetések

65. A fenti megfontolások összessége alapján azt javasolom a Bíróságnak, hogy a Bundesgerichtshof által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

„Egy leíró jellegű szószerkezetből és a szószerkezetben szereplő egyes szavak kezdőbetűivel megegyező és a vásárlóközönség által ezért e szószerkezet rövidítéseként érzékelt, önmagában véve nem leíró jellegű betűsor összetételéből álló szóvédjegyet, amely összességében tekintve ezáltal egymást kölcsönösen magyarázó, leíró jellegű adatokból, illetve rövidítésekből álló összetételként értelmezhető, a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) pontjában foglalt kizáró, illetve törlési ok alapján kell megítélni, és nem az ezen irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontjában foglalt kizáró, illetve törlési ok alapján, amennyiben ez a védjegy nem kizárólag leíró jellegű jelekből vagy adatokból áll.”

30 — Lásd ebben az értelemben a C-408/08. P. sz., Lancôme kontra OHIM ügyben 2010. február 25-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-1347. o.) 61. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.